

12.
D. D.

DISSERTATIO ACADEMICA

De

PRÆDICTIO-
NIBUS
POLITICIS

Cujus

PARTEM PRIOREM

Permissu ampliss. Facult. Philosoph.
in Regia & Illustri Academia

Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO

VIRI CL.

Mag. ALGOTHI A. SCARIN.

Histor. & Moral. Profess. Reg. & ord.

Publice examinandam modeste sistit

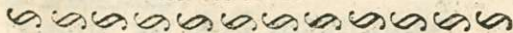
S:æ R:æ M:tis Alumnus

PETRUS BILDMAN.

Sudermannus.

Die 14. Junii Anni MDCCXXIX,

horis ante meridiem solitis.

ABOÆ,

Excud. R. Acad Typ, JOH. KIÄMPF.

D. N.
DISSERTATIO ACADEMICA

De
PRÆDICTIO

NIBUS
POLITICIS

Cujus
PARTEM PRIOREM

Perinthus supplevit, Facult. Philosoph.
in Regia & Illustri Academia
Aboensi.

Sive PRÆDICTIO
VII CL.

JOH. ALCOOTHI A. SCARIN.

Suppl. & Notae. Propos. Reg. & Notae.
Publice examinanda, modestè sibi

Se. R. & M. Aboensis
PETRUS BILDMAN.

Abboensis.
Die 14 Junii Anno MDCCXXIX.

hæc ante interdictum solent.
~~~~~

ABOE.
Excud. R. Acad Typ. Jon. Kämpf.

I. N. 7-

§. I.

*Periodos fatales Regnorum & Rerum-
publicarum sistit.*

§. II.

*Varia futurorum generacum suis pra-
dictionibus proponit; & quid sint
predictiones politicae, indicat.*

§. III.

*Necessitatem hypotheticam & indo-
lem negotiorum civilium tradit.*

§. IV.

*Possibilitatem predictionum politica-
rum adstruit.*

*Imperia Civilia &
quasvis locieta-
tes, a teneris ad-
modum initiis
pervenire ad illud magnitudi-*

A

nis

nis fastigium, quo nunc florent & a multis retro seculis florere, constat. Et licet utilitati & commodo rerum humanarum ita inserviant, ut sine illis nec hominum genus, sicuti nunc est, pravissimum & scelestum valde, nec quidquid in mundo est, stare possit; maximo tamen mortaliū incommodo, imperia variis motibus & vicissitudinibus, immo everfionibus obnoxia sunt, nec diutius in eadem felicitatis periodo persistunt, quam cujusque fati permiserit necessitas. Inest quippe cunctis rebus veluti orbis quidā, & ut temporum, ita imperiorum quoque vices mutantur. Et si imperia vel toto terrarum orbe maxima (καὶ ἐξουῖαν, splendidi-
diori

diori *Monarchiæ* appellatione ,
 præ cæteris, decorata) accurati-
 us expendimus; origines non
 solum & successus eorum , sed
 etiam interitus & everfiones ,
 non sine singulari providentiæ
 Divinæ moderamine factas, su-
 spiciamus necesse est; præcipue
 quum ob magnitudinis splen-
 dorem, ingentes divitias & im-
 mensam propemodum potenti-
 am, usque ad infinita secula ,
 humano iudicio visa sint dura-
 tura: verum ab ignobili causa
 & sæpe abjecto civitatis mem-
 bro everfa & disiecta fuisse, in-
 dubia Historicorum monumen-
 ta testentur. De minoribus so-
 cietatibus, puta respublicas &
 civitates liberas, quibus non
 minus prisco, quam hoc ævo,

floruit orbis habitabilis, e re
 non est ut multa dicamus; nam
 sicut eadem est *partium* ratio
 ac *totius*, ita nec mitiorem ex-
 pertæ sunt fortunam, quam illa
 vastitate molis suæ prægravia or-
 bis imperia. Unius excidium al-
 terius fuisse initium & incre-
 mentum experientia docet. Nu-
 da earum nomina posteritati
 solummodo edax reliquit vetu-
 stas. Quam catastrophën ele-
 ganter canit Ovidius:

*Nunc humilis veteres tantummodo Tro-
 ia ruinas*

*Et pro divitiis, tumulos ostendit avo-
 rum.*

*Clara fuit Sparte, magnæ viguere My-
 cene:*

*Nec non & Cecropis, nec non Amphio-
 nis arces*

*Vile solum Sparte est: altæ cecidere
 Mycena.*

Oedi-

*Oedipodionia quid sunt nisi nomina
Thebae?*

*Quia Pandionia restant, nisi nomen, A-
theneae?*

Supervacaneum foret bre-
ves & mutabiles regnorum &
rerumpublicarum vices figil-
latim percurrere: cum cuivis,
qui historiam Politicam vel à li-
mine salutaverit, abunde pate-
ant. Calamus nostri instituti
eo solum dirigitur, ut in par-
ticula hujus priori, breviter aga-
mus de *prædictionibus talium re-
volutionum & casuum in vita
civili*, quas homines rerum ci-
vilium gnari nonnunquam pro-
ferunt: & pro modulo ingenii
nostri disquiramus: quid sint
Prædictiones Politicae? an &
quales dentur? Verum quid
in

in arduo hocce negotio præstiterimus, tuum erit Cand. Lector judicare; interim si voto tuo, ea quæ attulimus, minus satisfaciant, humiliter & perofficiose te saltem rogatum volumus, ut innoxia & juvenilia hæcce conamina, acerbius non accipiantur & in sinistram partem detorqueantur.

§. II.

Cum brevitati studemus, pace B. L. analysin vocabulorum, quæ huic præfiximus dissertatiuncula, inoffenso pede præterimus; non dubitantes, quin unicuique, quid nobis heic loci significant, obvium sit. Varia vero prædictionum genera, pro ratione instituti nostri paucis

cis trademus, quæ, sicuti futura contingentia, a quibus dependent, licet plurimum varient; ad tres tamen classes, nostro iudicio, non incommode referri possunt: quatenus scilicet causis *supernaturalibus*, *naturalibus* & *moralibus* originem debeant. quanquam probe notandum, quod ad unum eundemque effectum, in universum omnes, dirigente Providentia Divina, interdum concurrere possint. Res foret immensi laboris, genera singulorum argumentis & exemplis deducere, variosque recensere prædictionum modos, quos superstitiosa mortalium vanitas, ab antiquissimis atque fabulosis temporibus, ad indagandos latentium rerum eventus, instin-

ctu

ctu diaboli commenta fuit. Modesto etiam silentio futura *supernaturalia* cum suis prædictionibus transimus, puta prædictiones futurorum cum diversis suis revelationibus; quibus uti Deus Opt. Max. in œconomia foederis gratiæ, ad misericordiæ suæ manifestationem & ecclesiæ conservationem, teste S. Paulo, πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως usus est; Ita ingenium humanum quantumvis sagacissimum exsuperarunt & omniscio Deo solummodo propriæ fuere, qui certis personis ad certum finem illas aliquando revelavit. Prædictiones iterum, quæ futura *naturalia* indicant, pro multiplici causarum nexu & vario eventu non nihil differunt, Quæ
 quan

quanquā ex naturæ legibus ne-
 cessario dependeant, quas Opt.
 rerum Opifex in prima crea-
 tione ad conservationem hujus
 universi certo ordine & har-
 monia sanxit; tamen pro ut ma-
 gis vel minus causæ remotæ at-
 que abditæ fuerint, modo diffi-
 ciliores modo etiam magis fa-
 ciles evadunt prædictiones eo-
 rum. Nam in latentes rerū pro-
 prietates & concursus penetrare,
 sphaeram ingenii humani tur-
 bat; utpote quos penitus novisse
 Deus sibi forsan reservavit, ne
 stolidi homuncionū curiositas,
 vel inventi superba contempla-
 trix, vel nimium futuri anxia,
 prono velut alveo sese in mise-
 riarum barathrum præcipitaret.
 Verum si ex ordinario naturæ
 cursu

cursu, sine interventu aliarum
 caussarū, fluxerint eventus na-
 turales, plerumque legibus su-
 is conformes produnt effectus,
 quorū quatenus ex necessari-
 is & minus remotis naturæ ca-
 ussis provenerint, prædictio-
 nes non contemnendas esse
 censemus; sed posse ab accu-
 rato rerum naturalium indaga-
 tore aliquando prædici, cui
 usu & longa experientia caus-
 as rerum cognoscere cessit. In-
 terdum tamen, interveniente
 causa superiori, ordinarius na-
 turæ cursus velut intervertitur
 & a Providentia Divina ad ef-
 fectum *moralem* saltem *præterna-
 turalem* dirigitur: quando pra-
 vitatem morum & perpetrata
 scelera, debito vindictæ Divi-
 ne

nae supplicio integræ nationes,
fame, peste &c. luere coguntur;
vel singulari Numinis miseri-
cordia & bonitate, ob piete-
tem, afficiuntur. De quo fine
& ad eundem extraordinario
Numinis concursu sentiendum
tamen, quod quamvis fata tri-
stiora ominibus, prodigiis & o-
stentis aliquando prænunciari
soleant, difficulter tamen ab il-
lis, nisi singularem aliquam re-
lationem & convenientiam
cum moribus & negotiis huma-
næ habeant, homines præfagi ca-
thegorice, quid huic vel illi
eventui respondeat, concludere
valeant, quamvis non ideo
statim supercilioso fastu deri-
denda: sed pia mente ut cæte-
ra summi Numinis opera ad-
mi-

miranda & suspicienda sunt. Inter futura contingentia, quæ naturales arguunt causas, *casus* fortuiti quoque numerantur, qui ex accidentali quadam hypothefi & relatione causarum naturalium proveniunt, quorum eventus, uti mere contingentes sunt, qui fieri & non fieri possunt; ita prædictiones eorum nemini mortalium, ne dum ipsi diabolo, quatenus causas ignorat, competere possunt; licet futurorum scientia, in quantum ex causis necessariis & probabilibus præsciri aut cōjici possit, malis geniis concedenda sit. quemadmodum oracula gentiliū Pythonica identidem testantur. Succedunt denique eventus futurorum, quos a quadruplici caus-

causarum ordine, *civiles* seu *Politicos* vocamus, de quorum prædictionibus nos impræsentiarum solliciti sumus. Quæ nihil aliud sunt quam conjecturæ & vaticinia de eventibus futuris in vita civili; quos homines prudentiæ Politicæ periti ex accurata status alicujus notitia & diversa hypothesi, serie & consequentia negotiorum civilium, aliisque causis probabiliter præsagiunt, sive conservationem, sive everisionem status, sive alios insignes motus concernant; ut illis, quantum fieri potest, prævisis & debito modo notatis, eo melius in periculis & arduis negotiis, consilia sua reipub: impertiant, illamque ab imminentibus malis conservent. Omnis

mnis ævi historia ut & experientia docet, non hodie Regna, Aristocracias, Democratias cæterasque potestatis civilis species, vel aliis vitiis perire, vel aliis artibus & remediis conservari, quam omni tempore conservatæ fuerunt; quamvis circumstantiæ temporum, locorum, personarum & negotiorum, quæ in praxi politica probe attendendæ veniunt, in infinitum varient. Unde Virum prudentem, qui usu & exacta observatione rerum civilium iudicium suum instruxit, vix latere potest, quo fata reipublicæ, positis similibus causis & iisdem circumstantiis, necessario tendant.

Conring. de Civ. Prudent.

§. III.

UT eo melius prædictionibus Politicis sua constet possibilitas: pauca de certitudine, necessitate & indole rerum civilium differemus; quibus intellectis, faciliior quoque sternitur via ad ea, quæ deinceps dicenda erunt. Quemadmodum in *naturalibus*, ita etiam in *civilibus* rebus ingens deprehenditur mobilitas atque mutatio; ut propter instabiles earum vices difficile sit aliquam certitudinem invenire; multoque difficilius eventus futuros indagare. Ideo haud miremur tam veteri quam recentiori ævo extitisse philosophos, qui rebus *moralibus* & *civilibus* omnem certitudinem denegarunt. In-

sana

sana veterum Acatalepticorum
 & Scepticorum somnia merito
 despiciamus: nec ceterorum pa-
 ganismi Philosophorum pestife-
 ra circa hanc rem placita mul-
 tum nos morantur; cum illa
 ex lethali errore, quo infecti
 fuerunt, *de Deo, providentia E-*
jus & animarum immortalitate
promanarunt: cujus ipse *ὁ πρῶτος*
 Aristoteles neque expers fuit;
 unde illi, quemadmodum cæte-
 ris, plane non alienum quæ-
 dam in scriptis suis reliquisse
 vestigia, quæ rerum civilium
 certitudinem in dubium tra-
 hunt. Ex recentioribus quos-
 dam eandem inflasse tibiam
 scripta eorum testantur; quo-
 rum argumenta erudite refutata
 sunt a *Joh. Fr. Buddeo (a) & Pe-*
tro

tro de Willemandy (b) Verum cum omnis rerum humanarum cognitio ex *objecto*, circa quod versatur, variam induat naturam, & prout illud *necessarium* vel *contingens* fuerit, certa vel incerta inde quoque evadat cognitio (quamvis neque negandum, ex *objecto* maxime necessario, propter remotionem illius ab intellectu humano, indentidem non nisi incertam fluere cognitionem) ideo quæ sit *necessitas rerum politicarum* ante omnia expendemus. Et quemadmodum ex metaphysicis constat *nullum dari necessarium*, in quod non cadit *contingentia*: ita quoque quædam e numero *contingentium*, hypothetice fieri necessaria, certum est. *Casus for-*

B

tuiti

tuiti heic in censum non veni-
 unt. Certe negotia *civilia*, quam-
 vis ex *contingentibus* sint, eo
 tamen respectu *necessitate* gau-
 dent *hypothetica*: ut posita hac
 vel illa in civilibus *caussa*, non
 possit non hic vel ille sequi *effe-*
ctus, si series *caussarum* non
 interrupta fuerit, idque secū-
 dum omnes *caussarum* species
finalem, *formalem*, *materia-*
lem & *efficientem*, ut erudite dis-
 ferit *Conringius*. (c) Notum quo-
 que est objectum eorum, quæ
 in politicis aguntur esse vel *per-*
sonas vel *res*; *Personæ* vero pro-
 ut varie tam *naturaliter*, quam
moraliter distinguuntur, diver-
 sam addunt negotiis faciem &
 necessitatem: præcipue cum sin-
 gularum voluntates agendi li-
 beræ

bertate præditæ, variis affectibus & pravis propensionibus obnoxia sunt, quæ generaliter ex diversis corporum complexionibus, loco, & corrupto seculi genio, in quo degunt homines, proveniunt. Specialiter vero sunt vel ætatis vel fortunæ; quanquam & ultro largiamur posse morbos istos educatione & diversis vitæ institutis non raro refrænari. Et licet hoc modo negotia civilia mere fieri *contingentia* videantur, quia ab hominum libero proficiscuntur arbitrio; necessitatem tamen ab *efficiente* & *finali causa* nanciscuntur. Finis in Politicis *salus reipublicæ* esse debet, qui ut obtineatur, necessario actiones a causa ef-

ficiente certo modo instituen-
 tur. Verum cum homines ra-
 ro libertate sua ita utuntur, ut
 media, quæ libere eligunt,
 communi respondeant scopo;
 sed inclinationibus suis indul-
 gendo, naturam quasi dediscunt
 & pro varia ratione *boni appa-*
rentis, jucundi atque utilis ad di-
 versos tendunt fines: quibus
 frequenter conformes, rarissime
 vero contrarias & vere saluta-
 res actiones suas accommodant:
 a causa *efficiente* & *sine* qua-
 liscunque ille fuerit, siue
 commodum publicum siue privatum,
 negotia politica demum *hypo-*
thetice necessaria fiunt. *Mate-*
rialem, ut ita loquamur, ne-
 cessitatem civilibus addunt ip-
 sæ res, quæ pro diversis suis tam
na

naturalibus quam moralibus
 affectionibus, singularem & ne-
 cessarium requirunt agendi mo-
 dum; quas quoque *Politicus*
 intime sibi perspectas habere
 debet. Quamvis enim effici-
 enter & per se nihil necessita-
 tis conferant; nihilominus in-
 dolem & naturam istarum
 probe observare tenetur *caus-
 efficiens*, cum respectu earum,
 hoc vel illo modo ad consequē-
 dum finem actiones instituen-
 dæ veniunt. Unde experien-
 tia testatur unam sæpe actio-
 nem, in vita civili, propter
 indolem & materiam, causam
 fieri per longam seriem & con-
 sequentiam variorum effectus-
 um. Porro certum quidem est
 actus rerum civilium ab hisce
 causis

caussis & circumstantiis *necessitatem hypotheticam* mutuari; subest tamen adhuc altior quædam causa, nimirum: præpotens illa humanarum rerum rectorix & dispensatrix *Providentia Divina*, in cuius adyta nemo mortaliū unquam penetraverit, quæ rebus Politicis, sicut omnibus aliis singularem addit mobilitatē & contingentiam. Hanc plurimi veteres, Divina luce non instructi, *Philosophi* partim *naturæ* vel *fortune*, partim etiam *fati* nomine perperam adorarunt; etsi nonnulli saniora edocti ad causam supremam, utpote *DEum*, cuncta retulerint, ex quo suspensa sunt omnia, à quo sunt omnes causæ causarum. (d) Hujus

re-

regimini & paternæ curæ, omnia, quæ sunt in tota rerum universitate subiecta sunt, etiã omnes motus & actiones hominum, absint tamen ab illo rerum integerrimo *fonte* tam mala *moralia* quam *Physica*. Verum enimvero etiamsi Deus omnia sua regat Providentia, raro tamen illa frænum actionibus humanis ita imponit, ut *libertati* & *consiliis* nullus detur locus; Sed per medias & secundas causas omnia iuste ad bonos, sapientiæ & iustitiæ suæ congruos fines dirigit; etsi nostro iudicio aliquando contrarium videri possit. Certe nihilosecius persuasi esse debemus Deum suas habere iustissimas causas, cur sapientissima con-

consilia pessimum, insipientis-
sima vero optimum sortiantur
eventum. Causa miræ hujus
μεταβολῆς. in ceteris, iræ vel a-
moris Divini justus zelus esse
videtur: cum, prout homines
male vel bene egerint, sive pœ-
na eos afficiat sive misericordia
eos amplectatur. Testantur
hoc fata quarundā civitatum,
quas ob enormia scelera ever-
tere decrevit vindicta Divina;
ubi prudentiam, fidem, veritatem
& justitiam inprimis exulasse
deprehendimus: homines deniq;
penes quos summa rerum, pes-
simis vitis: ambitione, perfidia,
adulatione, luxuria & avaritia
obrutos fuisse; quorum cum
deliberationes DEUM nunquā
in consiliis secum habuerint, sed
cun-

cuncta se viribus suis assequi & comprehendere posse opinatae sint, non potuere non a de-
 viis in avia, ab aviis in præ-
 cipitia ruere. quanquam in-
 terdum etiam aliter evenire
 possit. Mirabiles enim sunt vi-
 ces rerum civilium & haud ra-
 ro, instar incerti tessellarum ja-
 ctus, contra consilia, inexpectatissimi eventus, quippe non
 raro *ludit in humanis divina po-*
tentia rebus. sed ita tamen, ut
 detur nihilominus prudentiæ
 locus. Precibus etiam iram
 divinam flecti & fata tristiora
 seriâ poenitentia evitari posse
 sacra nos docent oracula. Un-
 de luculentissime patet a solis
 causis, ab humano arbitrio de-
 pendentibus, non omnem vi-

ciffitudinem negotiorum civilium proficisci. Quamobrem etiam ingenue fatemur, nihil eorum æftimatori tam arduum, eſſe, quam accurate diſcernere *actus divini regiminis* ab illis, qui a *dictis cauſſis* derivantur, & exinde quid in poſterum accidet, conjicere. Verum non ideo ſtatim impoſſibile, cum nonnunquam illius veſtigia, de quibus ſuo loco dicendum erit, haud obſcure deprehendantur; præcipue ſi accuratioꝝ rerum humanarũ conſideratio acceſſerit, eaque experientia & meditatione negotiorũ in hiſtoria ſacra & civili occurrentium ſuffulta fuerit, quæ utraq; theatrum fati illud ſiſtit, in quo tot regnorum & rerumpublicarum

carum admirandæ mutationes
spectantur

(a) *In Dissert. de Scept. Morali.*

(b) *De Scept: debellato.*

(c) *De Civili Prud. Cap. IIX.*

(d) *Sen. quest. Nat.*

§. IV.

EX his quæ breviter jam adduximus facile erit judicatu, quatenus prædictiones politicae possibiles sint, nempe, cum eventus futurorum civilium abs causis suis *hypothetice necessari* sunt, conditionales quoque fiunt prædictiones. Posita enim tali causa cum suis circumstantiis, sequitur etiam talis effectus s. eventus; quem etiam exactus rerum civilium indagator, facta collectione ex singulorum eventuum causis &
in

insuper ratione habita Provi-
 dentiae Divinae quodammodo
 scire atque praedicere potest.
 Tametsi interdum se ipsum fal-
 lere possit ob infinitas circum-
 stantias, quae actiones civiles co-
 mitantur easque varie afficiunt
 & immutant: quas omnes prae-
 videre & perspicere ne Argus
 quidem valet. Non tamen ex-
 inde sequitur quod semper fal-
 lat. Cumque *salus, pax &*
tranquillitas publica supremus o-
 mnium societatum humanarum
scopus, cujuscunque fuerint for-
 mae, esse debet, ad quem o-
 mnes intermedii *fines*, ut & ne-
 gotia politica tendunt *directe* vel
indirecte, prout ille quam o-
 ptime obtineri possit, manife-
 stum quoque evadit, quod *caus-*

*se effectrices cum cæteris huc
 necessario conspirent: sin vero
 aliter fit, salus publica periclita-
 bitur. Politico igitur incumbit
 probe novisse eos homines, qui
 tempore belli vel pacis, clavum
 tenent imperii, cujus fuerint
 indolis, an privatum publico
 præposuerint commodum, &
 vice versa, naturam quoque
 rerum & negotiorum cum omni-
 bus suis circumstantiis quantū
 fieri potest indagasse; quibus
 veluti fatali cardine salus com-
 munis vertitur. His & simili-
 bus accurate consideratis, haud
 arduum erit conjicere, quid bo-
 ni vel mali fata reipublicæ ab illis
 expectent. Quod tamen cum
 grano salis capiendum esse cen-
 semus; imprimis cum sæpe ab
 exter*

externa rerum p-oliticarum dis-
 positione ad internam earum
 structuram & faciem pessime cō-
 cludatur. Habent denique singu-
 læ *formæ summi regiminis* suos pe-
 culiaries modos sese conservandi.
 laborant identidem certis *vitiis*,
 quibus vel mutantur velevvertun-
 tur, dantur & quædam tam uni-
 versalia, quæ omnibus formis
 conveniunt; quoniam singulæ
 duobus quasi fulcris fundatæ sūt,
religione & bonis legibus; quæ quā-
 diu facta tectaue observantur fi-
 de, non potest non salvus ma-
 nere status; verum si nefariis ar-
 tibus & quovis obtentu violentur,
 summa imis quoque miscentur.
 Posita enim discordia & bello ci-
 vili inter summos *imperantes &*
subditos, necessario, nisi mature e-
 vitentur mala, mutatio vel ever-
 sio status subsequitur. Hæc ut &
 alia quam plurima in quocunq;
 casu politicæ prudentiæ peritum
 fuge-

fugere non possunt. Invenimus præterea omni fere tēpore quoscunque prudentiores ejusmodi prædictionibus inclaruisse: inter *Themistoclis* laudes sera etiamnum posteritas numerat quod fuerit τῶν μελλόντων ἄριστος εἰκαστής. Et si *Cornelio N:* credimus, *Cicero* non solum, quæ vivo se acciderunt, futura prædixit: sed etiam quæ nunc, *post*, cecinit ut vates. *Nostris* temporibus ingenia non defuisse præsaga, omnium fere regnorum & rerum publicarū monumenta testantur. Absit tamen ut heic loci insana quorundam hominum deliria & furibundas de futuris prædictiones intelligamus: qui utinam intra sphæram orbis politici substitissent, minus forsan detrimenti rebus humanis attulissent; neque fundamenta veræ religionis & pietatis enthusiastico spiritu pessumdare conati fuissent. Sagacitatem vero eorum

rum laudamus qui, singulari ingenii acumine & experientia rerum gestarum ex habitu actionū politicarum & caussis occurrentibus, eventus futuros in vita civili probabiliter prænoverunt. Spectat autem talis de futuris cōjectatio ad officium *Politici*, qui dubiis reipublicæ casibus consulere debet; cui vix satis faciet muneri suo, nisi consilia ex necessitate *præsenti*, damno *præterito* & *futuri* præsensione moderetur.

(a) *Boxh, Instit, Polit. lib. II.*

(b) *Vita Attici. cap. 16.*